

Domstolsverkets föreskrifter om rättshjälp

beslutade den 21 november 2012.

Domstolsverket föreskriver med stöd av 4, 5, 6, 17, 18, 30 och 34 §§ rättshjälpförordningen (1997:404) och 3 § förordningen (2005:77) om kontroll av vissa ersättningsanspråk m.m. följande.

Allmänna bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter gäller vid tillämpning av rättshjälpslagen (1996:1619) och rättshjälpförordningen (1997:404).

2 § Med begreppet domstol avses i dessa föreskrifter även arrendenämnd och hyresnämnd.

3 § Avgörande för rätten till rättshjälp och skyldigheten att betala rättshjälpavgift är den rättssökandes ekonomiska förhållanden vid den tidpunkt då rättshjälp söks.

Beräkning av ekonomiskt underlag

4 § Bestämmelser om vad det ekonomiska underlaget består av finns i 38 § första och andra styckena rättshjälpslagen (1996:1619). Närmare bestämmelser om hur det ekonomiska underlaget beräknas finns i 5-11 §§ dessa föreskrifter.

Beräkning av årsinkomst

5 § Rättssökandens årsinkomst beräknas på de faktiska inkomsterna vid den tidpunkt då rättshjälp söks samt inkomsterna under tiden närmast före och de sannolika inkomsterna under tiden närmast därefter.

Med årsinkomst förstås bruttointäkter efter avdrag för kostnader enligt bestämmelserna i inkomstskattelagen (1999:1229) som tillhör inkomstslagen tjänst, näringsverksamhet och kapital, om inte annat framgår av 6-9 §§. Till årsinkomsten räknas också bistånd och studiebidrag som betalas ut kontinuerligt enligt socialtjänstlagen (2001:453) respektive studiestödslagen (1999:1395).

Om inkomsterna varierar, kan den sjukpenninggrundande inkomst som fastställs enligt 25 kap. socialförsäkringsbalken användas till ledning för beräkningen av det ekonomiska underlaget.

Särskilt om inkomstslaget tjänst

6 § Vid beräkning av inkomst av tjänst ska hänsyn först tas till avdragsgilla kostnader. Därefter ska inkomsten höjas med den del av de sammanlagda rese- och traktamentsersättningarna som överstiger 5 000 kr.

7 § Avdrag får göras för kostnader för intäkternas förvärvande med den del av de sammanlagda kostnaderna som överstiger 5 000 kr.

Särskilt om inkomstslaget näringsverksamhet

8 § Vid beräkning av inkomst av näringsverksamhet är utgångspunkten nettointäkten enligt den senaste taxeringen. Från denna inkomst får avvikelse göras med hänsyn till den utveckling som kan väntas i näringsverksamheten under det år rättshjälp söks.

Särskilt om inkomstslaget kapital

9 § Vid beräkning av inkomst av kapital ska hänsyn först tas till avdragsgilla kostnader. Inkomsten ska därefter beaktas till den del den överstiger 5 000 kr.

När det gäller kostnader som avser en bostad där rättssökanden bor permanent och som är en privatbostadsfastighet enligt 2 kap. 13 § inkomstskattelagen (1999:1229) eller är en bostad som innehas av rättssökanden i egenskap av medlem i bostadsrättsförening eller bostadsförening, får inte avdrag göras för kapitalkostnader och driftkostnader.

Förmögenhet och skulder

10 § Beräkning av förmögenhet ska följa reglerna i 3, 4 och 11 §§ lagen (2009:1053) om förmögenhet vid beräkning av vissa förmåner.

Värdet av sådan bostad som anges i 8 § andra stycket ska emellertid inte tas upp som tillgång. Inte heller ska hänsyn tas till skuld som avser bostaden.

Från den beräknade förmögenheten får 50 000 kr dras av. Förmögenheten ska tas upp till hälften av det kvarvarande värdet.

11 § Nettoskuld (den del av skulderna som överstiger tillgångarna) får inte dras av från årsinkomsten.

Om skulderna är större än tillgångarna får i stället den del av en årlig amortering som överstiger 5 000 kr dras av. Avdrag för amortering av skuld som avser sådan bostad som anges i 8 § andra stycket får inte göras. Inte heller får avdrag för amortering göras på skuld i näringsverksamhet.

Betalning av rättshjälpsavgift

12 § Med fortlöpande betalning av rättshjälpsavgift enligt 25 § rättshjälpslagen (1996:1619) avses betalning en gång i

kvartalet eller vid den senare tidpunkt när den utestående rättshjälpsavgiften uppgår till 2 000 kr.

Rådgivningsavgift, nedsättning av rådgivningsavgift samt ersättning av allmänna medel till den som har lämnat rådgivning

13 § Rådgivningsavgiften fastställs till ett belopp som för varje påbörjad kvart motsvarar en fjärdedel av timkostnadsnormen.

14 § Nedsättning av rådgivningsavgift får göras av den som lämnat rådgivning om den rättssökandes ekonomiska underlag enligt 38 § rättshjälpslagen (1996:1619) inte överstiger 75 000 kr.

15 § En framställning om ersättning av allmänna medel för vad som har satts ned av rådgivningsavgiften eller för kostnader för tolk och översättning görs av den som lämnat rådgivningen respektive har haft kostnaderna hos Rättshjälpsmyndigheten senast den 1 mars året efter det år som rådgivningen lämnades.

I framställningen ska anges uppgift om den rättssökandes namn, den rättsliga angelägenheten, antalet rådgivningstimmar samt, om framställningen avser ersättning för nedsatt rådgivningsavgift, den rättssökandes personnummer och anledningen till nedsättningen.

Domstolarnas skyldighet att lämna underrättelser till Rättshjälpsmyndigheten

När ett mål eller ärende inletts

16 § När mål eller ärende inletts vid domstol och rättshjälpsförinnan har beviljats av Rättshjälpsmyndigheten, ska Rättshjälpsmyndigheten underrättas.

Beslut under rättegången

17 § När domstol beviljar rättshjälp ska Rättshjälpsmyndigheten underrättas.

I samband med att ersättning till biträdet fastställs första gången ska Rättshjälpsmyndigheten underrättas om samtliga beslut enligt rättshjälpslagen (1996:1619) i målet eller ärendet, som fattats efter föregående underrättelse. Fastställs därefter ytterligare ersättning till biträdet ska Rättshjälpsmyndigheten underrättas om beslutet samt övriga beslut om rättshjälp som fattats efter föregående underrättelse.

18 § Om rättshjälpen upphör eller fortsättning beviljas enligt 34 § rättshjälpslagen (1996:1619) eller beslut om rättshjälp undanröjs ska Rättshjälpsmyndigheten underrättas.

Beslut om ersättning för utredning

19 § Beslut om ersättning för utredning ska snarast översändas till Rättshjälpsmyndigheten för utbetalning.

20 § Om den som har tillerkänts ersättning inte driver näringsverksamhet ska domstolen på kopian av beslutet ange den ersättningsberättigade som uppdragstagare och uppge uppdragstagarens personnummer. Ingår i ersättningen skattepliktig ersättning för resa med egen bil och traktamente ska av underrättelsen framgå hur denna ersättning har beräknats.

Om den som har tillerkänts ersättning, yrkesmässigt omsätter utredningstjänster och därför är skyldig att redovisa mervärdesskatt och domstolen i beslutet inte har uppgett hur stor del av ersättningen som utgör sådan, ska i underrättelsen till Rättshjälpsmyndigheten antecknas storleken av mervärdesskattebeloppet.

21 § Domstolen ska uppge om den som har tillerkänts ersättning är godkänd för F-skatt. Domstolen ska även uppge om näringsverksamheten bedrivs av en fysisk person genom enskild firma eller av en juridisk person.

Formen för underrättelse

22 § Underrättelse till Rättshjälpsmyndigheten om beslut enligt 17-19 §§ sker genom att kopia av besluten snarast översänds till myndigheten.

Domstolens slutliga avgörande

23 § När domstolen slutligt avgjort ett mål eller ärende ska en kopia av domen eller beslutet i den del som innehåller parternas namn och avgörandet tillsammans med en kopia av förekommande kostnadsräkningar skickas till Rättshjälpsmyndigheten.

Om domstolen efter att underrättelse lämnats enligt första stycket fattat ytterligare beslut om rättshjälp ska en kopia av det beslutet skickas till Rättshjälpsmyndigheten.

24 § Om en ställföreträdare har ålagts ersättningsskyldighet enligt 37 § rättshjälplagen (1996:1619) ska domstolen på kopian av beslutet ange ställföreträdarens personnummer eller organisationsnummer.

25 § Domstolen ska underrätta Rättshjälpsmyndigheten om när tredskodomar och avgöranden som måste delges för att överklagandet ska börja löpa har vunnit laga kraft. Underrättelsen sker genom att en kopia av domens eller beslutets första sida översänds till myndigheten med en anteckning om att avgörandet har vunnit laga kraft.

Beviljas återvinning av tredskodom ska en kopia av återvinningskriften med uppgift om domstol, tidigare målnummer och det nya målnumret översändas till Rättshjälpsmyndigheten.

Överklagande

26 § När ett avgörande överklagats ska en kopia av första sidan av överklagandet skickas snarast till Rättshjälpsmyndigheten. Om kopian inte innehåller uppgift om parternas namn ska uppgiften anges av domstolen.

Underrättelse till Justitiekanslern

27 § Domstolarna, Kriminalvården, Migrationsverket, Rätts-
hjälpmyndigheten och Åklagarmyndigheten ska underrätta
Justitiekanslern om vissa beslut om rättshjälp m.m. enligt
28 och 29 §§.

Omfattningen av uppgiftsskyldigheten

28 § Justitiekanslern ska underrättas om:

1. Beslut där rättshjälp har beviljats och där det har kommit
ifråga att tillämpa

- 9 § andra stycket rättshjälpslagen (1996:1619) utom i de
fall skälet är att karenstid löper i ett familjerättsligt mål,
- 11 § 2-5 rättshjälpslagen eller
- 13 § rättshjälpslagen.

2. Beslut enligt 34 § rättshjälpslagen om att rättshjälpen ska
fortsätta.

3. Beslut om ersättning till offentlig försvarare, rättshjälpsbi-
tråde, målsägandebitråde eller offentligt biträde i det fall er-
sättning av särskilda skäl beviljats avseende merkostnader för
tidspillan och utlägg som har uppstått på grund av att en of-
fentlig försvarare har sin verksamhet långt ifrån den ort där,
domstolen är belägen eller, beträffande övriga rättsliga biträ-
den, den rättsliga angelägenheten huvudsakligen hanterats.
Underrättelse ska också ske vid förhandsbesked som kan antas
medföra sådana merkostnader.

4. Beslut i första instans genom vilket rättshjälpsbiträde, of-
fentligt biträde, målsägandebitråde, särskild företrädare för
barn, sakkunnig, offentlig försvarare eller tilltalad, som har
haft kostnader för en privat försvarare, har erhållit en samman-
lagd ersättning om minst 100 000 kr inklusive mervärdesskatt.
Uppgift ska inte lämnas om beslutet avser förskott.

5. Beslut om byte av rättshjälpsbiträde, målsägandebitråde el-
ler särskild företrädare för barn.

DVFS 2012:15

6. Beslut om byte av offentlig försvarare i det fall den misstänkte tidigare har fått byta offentlig försvarare i samma mål.

7. Beslut genom vilket Kriminalvården, Migrationsverket eller Åklagarmyndigheten har förordnat offentlig biträde om beslut enligt myndighetens uppfattning är av principiellt intresse.

8. Beslut om ersättningsgaranti enligt 17 kap. 7 a § äktenskapsbalken eller beslut om utbetalning enligt tidigare beslutad ersättningsgaranti.

9. Beslut av domstol eller Rättshjälpsmyndigheten som enligt domstolens respektive myndighetens uppfattning är av principiellt intresse.

29 § Underrättelse görs på särskild blankett och översänds till Justitiekanslern. Till blanketten ska fogas en kopia av det beslut som omfattas av uppgiftsskyldigheten samt en kopia av ansökningshandlingen eller kostnadsräkningen. Om beslutet har meddelats i en dom ska domen i dess helhet bifogas.

När uppgiftsskyldigheten följer av 28 § 4 ska uppgift om den sammanlagda förhandlingstiden lämnas på blanketten.

Ikraftträdande och upphävande m.m.

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2013.
2. Genom föreskrifterna upphävs Domstolsverkets föreskrifter
 - (DVFS 1991:15) om domstolarnas skyldighet att lämna underrättelse till Rättshjälpsmyndigheten om beslut rörande allmän rättshjälp,
 - (DVFS 1995:15) för domstol, Rättshjälpsmyndigheten, Statens invandrarverk och polismyndighet att lämna uppgift om beslut rörande rättshjälp m.m.,
 - (DVFS 1997:12, B 141) angående betalning av rättshjälpsavgift,
 - (DVFS 1997:26) om statistikrapportering avseende vissa rättshjälpsavgifter,
 - (DVFS 1998:19) om domstolarnas skyldighet att lämna underrättelse till Rättshjälpsmyndigheten om beslut rörande rättshjälp,
 - (DVFS 2001:12) angående rådgivningsavgift, nedsättning av rådgivningsavgift samt ersättning av allmänna medel till den som har lämnat rådgivning enligt rättshjälpslagen (1996:1619),
 - (DVFS 2007:8) om ändring i (DVFS 2002:8) för beräkning av ekonomiskt underlag när fysisk person söker rättshjälp och nämnda grundförfattning samt
 - (DVFS 2010:2) och allmänna råd för domstol, Kriminalvården, Migrationsverket, Rättshjälpsmyndigheten och Åklagarmyndigheten att lämna uppgift om beslut rörande rättshjälp m.m.

3. I de fall rättshjälp beslutats enligt rättshjälpslagen (1972:429) finns närmare bestämmelser i Domstolsverkets föreskrifter (DVFS 1997:14) för beräkning av grundavgift och tilläggsavgift när fysisk person söker allmän rättshjälp.

DOMSTOLSVERKET

Barbro Thorblad

Agneta Kornstrand